

Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Ludowe źródła kultury* edycja I: *Religijność ludowa* – Swołowo, 26-27 maja 2022 r.

26 maja 2022 r. – Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie,
Zagroda nr 15, sala konferencyjna

9.00 – 9.20 Otwarcie Konferencji,
Prorektor Akademii Pomorskiej w Słupsku
Dyrektor Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku
Dyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie
Kierownik naukowy cyklu konferencji *Ludowe źródła kultury*

Panel I – Oblicza religijności ludowej – prowadzenie Marzenna Mazur

9.20-9.40 prof. dr hab. Miłoś Źeznik (Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie),
Naród, tradycja przedchrześcijańska i poszukiwanie ducha ludu
9.40-10.00 prof. dr hab. Lucyna Wiśniewska-Rutkowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach), *Religia ludowa w ujęciu Stefana Wyszyńskiego*
10.00-10.20 prof. dr hab. Daniel Kalinowski (Akademia Pomorska w Słupsku),
Boży internet... O Józefa Chelmskiego ambicjach zrozumienia wszystkiego
10.20-10.40 dr Andrzej Stachowiak (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku),
Od pobożności ludowej do religijności postsekularnej

10.40-11.10 – Dyskusja nad referatami, przerwa kawowa
Otwarcie wystawy *Chodzenie za polem. Nocny obrzęd inicjacyjny*

Panel II – Religijność w tradycji ludowej – prowadzenie Andrzej Stachowiak

11.10-11.30 mgr Tomasz Rak (Muzeum Okręgowe w Lesznie), *Poszukiwanie źródeł kultury
ludowej Ryszarda Berwińskiego*
11.30-11.50 mgr Ewa Tomaszewska (Muzeum Okręgowe w Lesznie), *Ludowe obrzędy
wiosenne w folklorystycznych odstonach*
11.50-12.10 mgr Damian Kozłowski (Muzeum Wsi Kieleckiej, Uniwersytet Jana
Kochanowskiego w Kielcach), *Różne oblicza opłatka w polskiej tradycji ludowej*
12.10-12.30 mgr Magdalena Lica-Kaczan (Skansen Osadnictwa Nadwiślańskiego w
Wiączeminię Polskim, oddział Muzeum Mazowieckiego w Płocku), *Magia agrarna i rytuały
inicjacji w obrzędowym chodzeniu za polem na Mazowszu Łowickim*

12.30-13.00 – Dyskusja nad referatami i przerwa kawowa

Panel III – Regionalne i lokalne odcienie pobożności – prowadzenie Miłoś Źeznik

13.00-13.20 prof. dr hab. Izabela Kaczmarzyk (Akademia Ignatianum w Krakowie),
*Od wiejskiego kościoła, przez szopy i magazyny po wieże wielkich kościołów gotyckich –
znaczenie ludowej pobożności w procesie przekształcania górnośląskiej przestrzeni w czasach
industrializacji* (on-line)
13.20-13.40 dr Bartłomiej Gapiński (Biblioteka Jagiellońska), *Maria Patyk (1924-2011) jako
animatorka kultury kujawskiej*

13.40-14.00 mgr Beata Jankowska (Akademia Pomorska w Słupsku), *Obraz Kalwarii Wejherowskiej - miejsca kultu pątniczego w literaturze kaszubskiej*
14.00-14.20 prof. dr hab. Adela Kuik-Kalinowska (Akademia Pomorska w Słupsku),
Święte niewiasty chrześcijaństwa w ludowej tradycji Kaszub (on-line)

14.20-15.20 – Przerwa obiadowa – Swołowo, Zagroda nr 15

Panel IV – Pobożność w zwierciadle folkloru – prowadzenie Daniel Kalinowski

15.20-15.40 mgr Anita Brzyszc (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Ludowa teoria wszystkiego – artefakty racjonalności ludowej w narracji memów internetowych*

15.40-16.00 mgr Kamil Łażewski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy),
Figle i żarty w kościele i na parafii jako przejaw ludowej kultury śmiechu w tekstach polskich bajek ludowych

16.00-16.20 mgr Dorota Śmietana-Bołwako (Akademia Pomorska w Słupsku),
O duchach, duszkach, diablach i upiorach – strachy w literackich legendach pomorskich

16.20-16.40 mgr Elżbieta Broda (Akademia Pomorska w Słupsku), *O zaczarowanym kocie, diabelskim kamieniu, Górze Trosk, skarbach - wierzenia, mity, legendy ziemi sławieńskiej w literaturze i kulturze współczesnej*

16.40-17.30 – Dyskusja nad referatami i przerwa kawowa

17.30-18.30 – Prezentacja filmu *Dotknąć obrazu* i dyskusja z Autorkami

19.00-22.00 – Kolacja i spotkanie integracyjne

**27 maja 2022 r. – Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie, Zagroda nr 15:
sala A – sala konferencyjna
sala B – piętro budynku Zagrody nr 15 z ekspozycją „Tkactwo na Pomorzu”**

Panel Va – W kręgu wierzeń nie/przed-chrześcijańskich – sala A - prowadzenie Miłoś Řeznik
9.00-9.20 dr Paweł Szczepanik (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Religijność ludowa wczesnośredniowiecznych Słowian. Rozważania z zakresu etnoarcheologii religii*
9.20-9.40 dr Rafał Foltyn (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), *Relikty przedchrześcijańskich wierzeń na średniowiecznym Pomorzu i w Polsce*
9.40-10.00 mgr Dawid Lipiński (Polskie Towarzystwo Filologiczne – Oddział Gdańsk), *Bóstwa leśne i zbożowe w wierzeniach Pomorzan. Analiza strukturalna*

10.00-10.20 – Przerwa kawowa

Panel Vb – W kręgu wierzeń nie/przed-chrześcijańskich – sala A - prowadzenie Miłoś Řeznik
10.20-10.40 mgr Tatiana Słowi (badaczka niezależna), *Słowiańska Trójbogini a cykl życia człowieka i przyrody. O triadzie Marzanna/Mokosz/Dziewanna*
10.40-11.00 lic. Nikola Dąbrowska (Muzeum Pomorza Środkowego, Uniwersytet Śląski), *Chybski Utopiec – przykład symbiozy religijności i wierzeń ludowych*
11.00-11.20 lic. Mikołaj Jarmakowski (Uniwersytet Gdański), *Baltosłowiański mitologem zaślubin Słońca i Księżycy oraz jego ślady w polskiej obrzędowości ludowej*

11.20-11.40 – Dyskusja nad referatami

Panel VI – Skale pobożności ludowej – sala A - prowadzenie Daniel Kalinowski
11.40-12.00 dr Anna Pigoń (Uniwersytet Wrocławski), *Religijność góralek podhalańskich w literaturze do 1939 roku*
12.00-12.20 mgr Ewa Kulpa (Katolicki Uniwersytet Lubelski), *Elementy mitologii i wierzeń kamczackich Koriaków*
12.20-12.40 mgr Ewelina Wizentas (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Religijność w polskiej wsi Wierszyna na Syberii*
12.40-13.00 mgr Grzegorz Piaskowski (Muzeum Mazowieckie w Płocku), *Buddyzm na wsi. Recepcja ośrodka buddyzmu tybetańskiego w tradycyjnej społeczności wiejskiej Północnego Mazowsza*

Panel VII – Percepcja sacrum – sala B – prowadzenie Andrzej Stachowiak
11.40-12.00 dr Agata Bielak (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk), *Patron chroniący przed wilkami czy dawca prezentów? Dwa obrazy świętego Mikołaja w polskiej tradycji ludowej (on-line)*
12.00-12.20 mgr Ewa Kozik (Uniwersytet Śląski), *Święty Florian – patron funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej. Sposoby percepcji świętości*
12.20-12.40 mgr Agata Witkowska (Muzeum Wsi Lubelskiej), *Kult św. Jana Nepomucena na Lubelszczyźnie*
12.40-13.00 mgr Mikołaj Radomski (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), *Przywoływanie instancji sakralnych w zamawianiach ludowych na Pomorzu*

13.00-13.30 – Dyskusja nad referatami i przerwa kawowa

Panel VIII – Zakresy religijności ludowej – sala A – prowadzenie Daniel Kalinowski

13.30-13.50 dr Aleksandra Kleśta-Nawrocka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Oddział w Toruniu), *Sakralny wymiar jedzenia – od stołu do festiwalu*

13.50-14.10 mgr Małgorzata Dubasiewicz (Uniwersytet Gdański), *Interpretacja wybranych gestów podejmowanych wobec wizerunków świętych w kulturze religijnej w Polsce na przełomie XIX i XX w.*

14.10-14.30 lic. Magdalena Kaczmarek (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie), *Oddziaływania za pomocą religii na światopogląd ludowy w XIX-wiecznej Polsce w świetle czasopisma „Dzwonek”*

Panel IX – Sacrum i krajobraz wiejski – sala B – prowadzenie Andrzej Stachowiak

13.30-13.50 dr Andrzej Chłudziński (Wydawnictwo JASNE), mgr Krzysztof Kowalski (Muzeum Narodowe w Szczecinie), *Tematyka ludowa w zdigitalizowanym pomorskim zasobie toponimicznym Roberta Holstena z lat 30. XX wieku*

13.50-14.10 dr Rafał Kleśta-Nawrocki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Percepcja przyrody w kulturze ludowej. Między myśleniem mityczno-magicznym a ekologią*

14.10-14.30 mgr Joanna Jezierska (Zamek w Kwidzynie, Oddział Muzeum Zamkowego w Malborku), *Miejsca kultu w krajobrazie wiejskim Dolnego Powiśla w XX w. i początkach XXI w.*

14.30-14.50 mgr Marcin Krowiak (Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku), *Między cerkwią, synagogą i kościołem. Obiekty sakralne w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku*

14.50-15.30 – Dyskusja i zakończenie konferencji

15.30 – Obiad i pożegnania – Swolowo, Zagroda nr 15